

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет соціально-гуманітарних наук та права
Кафедра історії та археології

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
(МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ)

Завідувач кафедри С.І. Пачев
протокол №1 від 2 вересня 2024 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий/вибірковий)	Актуальні проблеми євроінтеграції України вибірковий
Рівень вищої освіти	третій (доктор філософії)
Спеціальність	032 Історія та археологія
Рік викладання	2024-2025
Семестр	VI семестр
Викладач(і)	Галь Богдан Олександрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та археології
Профайл викладача	https://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/gal-bogdan-oleksandrovych/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380664080517 gall_bogdan@ukr.net Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, Telegram
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	https://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/osvitnij-protses-kafedri-istoriyi/vybirkovi-komponenty/aspirantura/aktualni-problemy-evrointegratsiyi-ukrayiny//

Анотація до освітнього компонента

Навчальний курс «Актуальні проблеми євроінтеграції України» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів історії за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» (PhD) і є необхідною складовою вивчення таких нормативних дисциплін: «Новітня історія України», «Новітня історія Західної Європи та Америки», «Історія слов'янських народів». Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення розвитку у взаємозв'язку економічної, соціальної, політичної, правової, культурної сфер розвитку та трансформації європейської спільноти та України.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми євроінтеграції України» є надбання студентами знань про головні закономірності розвитку країн Європи у добу новітнього часу і їх місце у всесвітньо-історичному процесі, типові тенденції у розвитку євроінтеграції, про історичний поступ України на шляху євроінтеграції, його особливості, проблеми і перспективи.

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань, щодо основних проблем й закономірних процесів з історії країн Європейської Співдружності та України у новітній час.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні компетентності (СК)

СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

Програмні результати навчання

ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	40	20	60	120/4 кр.

Підсумкова (семестрова) форма контролю – екзамен

Політика освітнього компонента

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.
- Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Структура освітнього компонента

ПЕРЕЛІК МОДУЛІВ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Модуль 1. Феномен євроінтеграції.	20	10	30	60	1, 2, 3, 4
Модуль 2. Сучасний стан євроінтеграції та перспективи України.	20	10	30	60	1, 2, 3, 4
Усього	40	20	60	120	

Програма освітнього компонента

Модуль 1. Феномен євроінтеграції.

Тема 1. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження. Європейська інтеграція: концепт та поняття. Причини і наслідки утворення ЄС. Дослідження євроінтеграції на сучасному етапі

Тема 2. Політична європейська інтеграція: сутність та концептуальне оформлення. Історія євроінтеграції у XX ст. Політичні та економічні засади євроінтеграції та ЄС. Правові засади утворення ЄС

Тема 3. Розширення євроінтеграції та європейська ідентичність України. Переваги та недоліки вступу України до ЄС. Нормативно – правова база відносин України з ЄС. Гармонізація українського законодавства та системи правопорядку з європейськими

Модуль 2. Сучасний стан євроінтеграції та перспективи України.

Тема 4. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції. Трансформації та тенденції євроінтеграції у XXI ст. Передумови інтеграції України в європейській економічний простір. Програми Європейського Союзу для України

Тема 5. Поглиблення євроінтеграції та його наслідки для України. Зовнішня торгівля України з країнами ЄС як чинник інтеграції. Переваги системи безвізу з ЄС і проблеми міграції. Перспективи євроінтеграції України

Тема 6. Європейський Союз та формування нового світового порядку. Перспективи подальшої інтеграції ЄС. Вплив ЄС на процеси глобалізації. Глобальні загрози європейському світу

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Проаналізувати зміст одного з установчих документів ЄС (на вибір, у формі презентації або есе) (10 балів).
2	Скласти структурно-логічну схему проблемної ситуації і завдань українській переговорній делегації (епоха/ситуація на вибір, 10 балів).
3	Скласти тест до однієї з тем з десяти питань з 4 варіантами відповідей (10 балів).

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Європейська ідентичність: характерні риси, критерії та підходи до конструювання
2. Закономірність євроінтеграції
3. Політична європейська інтеграція: стратегія та доктрини
4. Історія і причини євроінтеграції у XX ст.
5. Політичні фактори та економічні засади євроінтеграції та ЄС
6. Правові засади та правові акти утворення ЄС.
7. Переваги та можливі втрати України в разі вступу до ЄС
8. Сучасна нормативно – правова база відносин України з ЄС
9. Гармонізація законодавства та системи правопорядку в Україні згідно європейських норм
10. Трансформації та тенденції процесу євроінтеграції у XXI ст.
11. Передумови інтеграції України в європейський економічний простір
12. Програми Європейського Союзу для України та стан їх реалізації
13. Зовнішня торгівля України з країнами ЄС як чинник інтеграції
14. Переваги системи безвізу України з ЄС і проблеми міграції
15. Проблеми і перспективи євроінтеграції України
16. Перспективи подальшої інтеграції ЄС
17. Вплив ЄС на світові процеси глобалізації
18. Глобальні загрози європейському світу та Україні

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.	проблемний виклад, пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самоконтроль. Підсумковий контроль: екзамен.
ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та	пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, самостійна робота студентів, частково-пошуковий	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самоконтроль. Підсумковий контроль: екзамен.

публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.	метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, самостійна робота студентів	
ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.	пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, самостійна робота студентів	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самоконтроль. Підсумковий контроль: екзамен.
ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.	спостереження і аналіз випадків, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних завдань, метод вправ	Поточний контроль: практичний контроль (добірка практичних вправ, проведення практичних вправ на занятті, виконання), виконання творчих завдань, самоконтроль і особиста рефлексія. Підсумковий контроль: екзамен.

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennnyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennnyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента

		Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
Види навчальної діяльності здобувача,	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):			
	Усна доповідь	3	9 (3 доповіді по 3 бали)	6 (2 доповіді по 3 бали)
	Підготовка презентації	1	3 (3 презентації по 1 балу)	2 (2 презентації по 1 балу)
	Розробка	2	2	2

	структурно-логічних схем			
	Самостійна робота (максимальний сумарний бал – 30):			
	Проведення аналізу змісту одного з установчих документів ЄС		10	
	Складання структурно-логічної схеми проблемної ситуації і завдань переговорній делегації		10	
	Складання тестів		10	
	Підсумковий контроль: екзамен (максимальний бал – 40)		40	
	Загальний бал (максимальний – 100)		100	

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна доповідь (максимум 3 б.)	
3 б.	Доповідь виконана згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми
2 б.	Доповідь виконана згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки
1 б.	У доповіді є багато недоліків, відсутній додатковий матеріал
Критерії оцінювання презентації (максимум 1 б.)	
1б.	Наявність презентації
Розробка структурно-логічних схем (максимум 2 б.)	
1 б.	за розробку структурно-логічної схеми з конкретного питання,
1 б.	за розкриття теми за розробленою структурно-логічною схемою
Проведення аналізу змісту одного з установчих документів ЄС (максимум 10 б.)	
9-10 б.	завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати

	дібрані вправи відповідно до актуальних умов
8 б.	завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов
6-7 б.	завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається
5 б.	завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов
3-4 б.	завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов
2-3 б.	завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано
0-1 б.	необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
Складання структурно-логічної схеми проблемної ситуації і завдань переговорній групі (максимум 10 б.)	
9-10 б.	завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов
8 б.	завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов

6-7 б.	завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається
5 б.	завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов
3-4 б.	завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов
2-3 б.	завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано
0-1 б.	необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
Складання тестів (максимум 10 б., по 1 балу за 1 тестове завдання)	

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є письмовий **екзамен**, на його складання надається 40 балів. Екзамен включає 2 теоретичні питання (максимально по 10 балів за кожне), та 20 тестових завдань (по 1 балу за вірну відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з	добре	8	33-35

предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту Педагогіка з навчальною практикою на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна:

1. Артьомов І. В. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз. – Ужгород: Ліра, 2007. – 384 с.
2. Артьомов І.В. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції. Навчальний посібник. У 2 книгах. Книга 1. Україна – Європейський Союз. Ужгород: Ліра, 2008. 332 с.
3. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. – К.: КМА, 2006. – 102 с.
4. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Загальний курс європеїстики. Донецьк: Юго-Восток, 2006.
5. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. – К.: Юридична думка, 2005. – 445 с.
6. Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. Історія європейської інтеграції. Навчальний посібник. Черкаси: Вертикаль, 2020. 301 с.
7. Україна на шляху до європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору / За ред. В. М. Нижника. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 307 с.
8. Шляхи і напрями забезпечення євроатлантичного вектора розвитку України: аналітична доповідь / А. І. Кудряченко (кер. авт. колективу), С. В. Толстов, В. В. Солошенко, О. В. Потехін, П. М. Рудяков, [та ін.]. Київ : Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. 140 с.

Додаткова:

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. – Львів: Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
2. Вовканич І. Досвід країн Центральної та Південно-східної Європи на шляху інтеграції в Євросоюз і НАТО // Актуальні аспекти реалізації євроінтеграційних прагнень України: Збірник наук. праць. – Ужгород, 2008. – С. 44–56.

3. Гладський, О. Основні умови та фактори здійснення євроінтеграційного вибору України. Вісник НАДУ при Президентові України. – 2005. – № 3. – С. 94–101.
4. Гончаренко, Н. І. Інтеграційний вектор України: гравітаційна модель зовнішньої торгівлі країн Європейського Союзу та України. Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 1. – С. 78–84.
5. Євроінтеграційний курс України: формування нових умов для підприємництва: Матеріали Круглого столу. – К., 2008. 171 с.
6. Європейський вектор економічного розвитку: Збірник наук. праць. Вип. 1 (6). – Дніпропетровськ, 2009.
7. Калина, М. Євроінтеграційна політика України в контексті необхідності досягнення відповідності копенгагенським критеріям Європейського Союзу. Вісник НАДУ при Президентові України. – 2005. – № 1. – С. 346–352.
8. Кудряченко А. І. Європейський вибір України: досягнення, виклики та перспективи // Віче. – 2009. – № 16 (серпень). – С. 2–4.
9. Онищенко, В. П. Україна у координатах Європейського Союзу // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 3. – С. 5–14.

Інформаційні ресурси:

1. Гемі Дорота, Вонгровська Марія, Журавські Вель, Граєвські Пшемислав. Доповідь євроатлантичної асоціації «Україна ближче до Заходу» з передмовою Голови ЄАА Броніслава Коморовського. – [http:// www.sea-ngo.org/seango/publikacje/ raport%20Bukr%205D.doc](http://www.sea-ngo.org/seango/publikacje/raport%20Bukr%205D.doc)
2. Дорожня карта Східного партнерства (2012-2013) // Робочий документ: двосторонній вимір (Документ у форматі PDF) / <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/63294.htm>
3. Жаліло Я. А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларацій – до дій // Стратегічні пріоритети, №3(12), 2009 р. – С.129-135. / <http://www.niss.od.ua/p/300.pdf>
4. Імплементация Європейської політики сусідства у 2011: Звіт про прогрес - Україна (15.05.2012) /Робочий документ Високого Представника ЄС та Європейської Комісії (Документ у форматі PDF) / <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/63297.htm>
5. Світова політика - [http:// www.globalpolicy.org/resource/](http://www.globalpolicy.org/resource/)
6. Соколов Віктор. Євроінтеграційні прагнення України: досягнення та перспективи // <http://www.viche.info/journal/2288/>
7. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Затверджена Указом президента України від 11 червня 1998 року N 615/98 / <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/615/98>
8. Потіха А. Україна – ЄС: підсумки засідання Ради асоціації та перспективи внесення змін до Угоди про асоціацію [Електронний ресурс] Україна: події, факти, коментарі. – 2021. – № 3 – С. 4–12. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2021/ukr3pdf>. – Назва з екрану.

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет.